

Tisztelt Helyettes Államtitkár Asszony!

Köszönjük a lehetőséget, hogy 2022. január 13-án volt alkalmunk személyesen is egyeztetni hosszú évek eltelte után.

Ön előtt is ismert, hogy messzemenőig nem értünk egyet azzal a magatartással, a helyettes államtitkár asszony azon döntéseivel, jogalkotási előterjesztéseivel, melyek a fogyasztóvédelmi társadalmi szervezeteket általánosságban és konkrétan is érintette, a szervezetek működését ellehetetlenítette, a békéltető testületeket érintően a fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek jelölési jogát egyszerűen - törvénymódosítás kezdeményezésével - megszüntette. Mindezek eredményeként több fogyasztóvédelmi társadalmi szervezet mára már megszüntette működését, és helyüket sok esetben minden fogyasztóvédelmi szakmaiságot nélkülöző foci egyesületekkel, ifjúsági szervezetekkel próbálta, próbálja feltölteni.

Az is tény, hogy az elmúlt időszakban egyetlen egy esetben sem kérte ki a fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek véleményét, nemcsak a fogyasztók jogait érintő jogszabályváltozásoknál, hanem ahogy fentebb érintettük is: a békéltető testületek működésének gyökeres átalakításakor sem.

Ez nem változtat azon a tényen, hogy az egyeztetést sikeresnek, természetesen kritikusnak, őszintének és konstruktívnaak ítéltük meg magunk részéről, annak értékelését követően.

A konkrét tényekről és elhangzottakról a honlapon is tájékoztatjuk a fogyasztókat, vállalkozásokat és a szakma szereplőit is, ahogy az elhangzott a megbeszélésen is.

Egyúttal meglepetésként is fogadtuk azon közlését, hogy már a jövő héten kiírásra kerül a fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek részére a működésüket segítő, támogató pályázat, mely hívatott arra, hogy 2022. szeptember elsejétől támogatásban részesüljenek fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek. Történik ez úgy, hogy erre legutoljára 2018-ban került sor, és a köztes időszakban minden évben jelentős problémák voltak a meghirdetés és az elbírálás idejével is.

A pályázati felhívás 2022. január 17-ei héten történő megjelentetése miatt vagyok kénytelen Önnek levelet írni.

Már régóta ismert a pályázatokkal kapcsolatban a helyettes államtitkárság előtt a FEOSZ álláspontja. Az egyeztetésen általánosságban utaltunk is néhány fajsúlyos kérdésre e tekintetben, de úgy ítéljük meg, hogy szükséges további, részletes és konkrét kérések, tények rögzítése is.

1. A fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek jelenleg a túlélésükért küzdenek. Ezért a legfontosabb a ténylegesen fogyasztóvédelmi feladatokat ellátó szervezetek

támogatása. El kell kerülni, hogy tovább folytatódjon az a több éve bevett gyakorlat, hogy fogyasztóvédelem címszó alatt olyan szervezetek is támogatást kapjanak, akik például sportegyesületként nyújtanak be pályázatot és nyernek is "fogyasztóvédelmi témát" megjelölve. Még akkor is, ha a saját területükön biztosak vagyunk, hogy sikerrel szerepelnek. Igaz ez kizárólag környezetvédelmi területeken működő új szervezetekre is. Részükre rendelkezésre állnak más jelentős pályázati források a környezetvédelmi témákban, ahova viszont fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek nem tudnak pályázatot benyújtani, mivel a fogyasztóvédelem nem egyenlő a környezetvédelemmel, még akkor sem, ha a „zöldítés” megjelent a fogyasztóvédelmi programokban. A fogyasztóvédelmi szervezetek részére lehetővé kell tenni, hogy olyan feladatok végzése részesüljön támogatásban, melyeket a fogyasztóvédelmi törvény előír, meghatároz. Ugyanakkor az sem várható el az állam részéről, hogy társadalmi munkában végezzék a szervezetek szakemberei munkájukat. Az állami oldalról is fizetésben részesülnek a kollégák, a helyettes államtitkár asszony is. A fogyasztóvédelemben a civil szervezetek támogatása az állam feladata lenne, ha megfelelően működő fogyasztóvédelmi rendszerről szeretnénk beszélni. Mára ez lényegében 2016-óta megszűnt. A jelenlegi pályázati kiírások - önmagukban a rendelkezésre álló összegek miatt sem - de egyes korlátok fenntartása okán sem teszik lehetővé, hogy megfelelő tudással rendelkező szakembergárda segítse a fogyasztókat akár tanácsadás, vagy tájékoztatás keretén belül a civilek részéről. Nem beszélve arról, hogy jelenleg nemcsak a FEOSZ, hanem más fogyasztóvédelmi társadalmi szervezet (még néhány) aktív szakemberei is sok hazai fogyasztóvédelmet érintő bizottságban végeznek munkát, de ugyanígy Európai Bizottság egyes tanácsadó testületeiben is feladatot látnak el. Hasonlóan érthetetlen, hogy a szervezetek helységéül szolgáló irodák bérleti díjának elszámolásra sem kerülhet sor. Ezért lényegében már nemcsak országos irodahálózattal nem rendelkeznek, hanem az egyetlen iroda fenntartása is komoly gondokat okoz, kivéve pl. a FOME, mely szervezet Magyar Nemzeti Bank pénzügyi irodahálózatát működteti MNB forrásból! Nemzetközi vonalon az európai lefedettséggel bíró BEUC fogyasztóvédelmi tevékenységének, munkájának az ország fogyasztóvédelmi politikájának alakításához, annak becsatornázására is alig van mód, szakemberek foglalkoztatására lenne ehhez is szükség. Ezt most is egyetlen személy végzi társadalmi munkában, ami határozott véleményünk szerint tarthatatlan. Új szakemberek felvételére is sort kell keríteni, mert nincs utánpótlás. (De sajnos nem látjuk ennek reális lehetőségét, pedig ez csak akarat kérdése lenne az állam részéről, nem beszélve a források hiányáról, de attól ezeknek minimálisan elérendő célokként kellene megjelennie, ahogy 1998-óta a mindenkori állam ezt kívánatosnak tartotta. Rossz kimondani, de nem változtat ezen az a tény, hogy ez azóta változott meg gyökeresen, miután helyettes államtitkár asszony átvette a stafétabotot elődjétől 2016. januárjában. Hat év óta most került sor személyes egyeztetésre a FEOSZ, és más társadalmi szervezetek együttes képviselői között a helyettes államtitkár asszonnal.)

2. A fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek tanácsadási, tájékoztatási feladatokat is ellátnak, jogszabályjavaslattal élnek, képviselik a fogyasztókat az előzőekben érintett bizottságokban, és sorolni lehetne még az általuk ellátott vagy ellátandó tevékenységeket. A jelenlegi futó pályázatoknál - ami tart évek óta - előírányzott és jelenleg közérdekű keresetek címen megfogalmazott, de egyúttal "beskatulyázott" feladatok elvégzésére meghatározott egymillió forint nevetségesen alacsony. (ami lenne elvileg hivatott az általános működési feladatok finanszírozására) Minimálisan ennek

tízszeresét kell előirányozni, ha komolyan gondolja az állam a fogyasztóvédelmi szervezetek szerepét, a fogyasztóvédelmi törvényben leírtakat és azokat ténylegesen is támogatni kívánja, figyelemmel nemcsak az előző pontban leírt feladatokra, hanem a Fogyasztóvédelmi Tanács 2021 decemberi ülésén elhangzottakra is.

3. Fontosnak tartjuk annak kihangsúlyozását, hogy a korábbi FV-I pályázatok E) pontjában megjelölt "train-the trainer" kiírás teljesen alkalmatlan a fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek támogatására, minden bizonnyal ez a pályázati alkategória nem is ezt a célt szolgálta, hasonlóan az FV-II pályázatok sem szolgálják a fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek támogatását.
4. Hasonlóan az előző pontban utalt témára, határozott véleményünk, hogy nem a fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek tevékenységét, munkáját támogatja, erősíti az olyan pályázati kategória, amely kommunikációs kampányt jelöl meg, mint amire pályázni lehet. Videók, tesztek készítésével a fundamentum hiánya nélkül nem erősödnek a fogyasztóvédelmi szervezetek. YouTube, egyéb közösségi csatornákon egyébként is aktív a helyettes államtitkárság, köszönhetően annak is, hogy több milliárd forintból tudta megvalósítani állami részről a fogyasztóvédelem erősítését, mely összegből a fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek egy forintot sem kaptak. Amiről pedig ez az írás szól, az az a pályázati összeg, amely az FV-I kategóriában nevelésesen alacsony a maga 54 millió forintjával.

Kérjük, hogy szüntessék meg a jelenlegi pályázatoknál használt egyes kategóriákat. Ez nem jelenti azt, hogy ne szerepeljen a kiírásban, hogy mit tart fontosnak a minisztérium a pályázat elbírálásakor, de önmagában egy általános pályázati kategória lehetőséget teremt a fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek részére, hogy ők maguk meghatározzák, hogy szerintük mi az, amit szükségesnek tartanak a fogyasztóvédelem területén a fogyasztók részére, erősítve saját bázisukat is ezáltal. Nem beszélve arról, hogy a vállalkozások nélkül nem beszélhetünk fogyasztóvédelemről. Mindezekről függetlenül a jelenlegi pályázati célok közötti szereplő kommunikációs kampányt elfogadhatatlannak tartjuk, és a témahét elnevezésű részterület sem erősíti a fogyasztóvédelmi szervezeteket. Rendkívüli módon eltúlzott az egyébként is iszonyatos leterhelés alatt álló iskolák "fogyasztóvédelmi megtámogatása" a fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek részére kiírt pályázati keretek között.

5. Természetesen elengedhetetlennek tartjuk a gyerekek, diákok, iskolák fogyasztói tudatosságra történő nevelését, de mindaddig, míg az állam ilyen elenyésző összeget szán a társadalmi szervezetek támogatására és abból is ilyen, és hasonló részfeladatokra elvon közvetlenül tőlük, határozott véleményünk szerint, nem ebből a forrásból kell ezeket biztosítani. Ezeket fel kell szabadítani a fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek részére.
6. Fontos tehát a rendelkezésre álló összegek átcsoportosítása, a szervezetek megerősítése, és a fogyasztóvédelmi törvényben meghatározott feladatok támogatása. Valamint már rövidtávon is a további források bevonása még ebben az évben. Lényegében újból a nulláról kell kezdeni a fogyasztóvédelem civil szereplőinek támogatását. Azzal a szomorú ténnyel, hogy több, mint 20 év fogyasztóvédelmi társadalmi szervezeti munkát és a civilek szerepét sikerült lényegében lenulláznia, ami sajnos az Ön nevéhez lesz mindig köthető. De, ahogy említettem is a személyes egyeztetés során, soha nem késő a hibákat elismerni, és ha még is lehet: azon változtatni!

Biztosak vagyunk abban, hogy jelen levelünkben is említett és nem ismeretlen problémák megoldására is sor kerülhet, hiszen az állam érdeke is ugyanannak kell lennie, amit a fogyasztóvédelmi törvény előír, és talán a józanész is megkíván.

Erős fogyasztóvédelmi szervezetek nélkül nem lesz erős fogyasztóvédelme Magyarországnak, bár kommunikációval igaz sok mindent el lehet érni. Azonban a valóság attól még valóság marad.

Kérjük mindezek alapján a pályázati kiírások áttekintését. Egyben engedje meg, hogy tájékoztassam arról is, hogy a Tudatos Fogyasztóvédelem c. újság nagyon nagy népszerűségnek örvend nemcsak a fogyasztók részéről, hanem a szakma visszajelzései alapján is.

Ahogy elhangzott az egyeztetésen: várjuk helyettes államtitkár asszony megkeresését a következő szakmai megbeszélés időpontját illetően, és javasoljuk, hogy ennek egyik témája a gyerekek fogyasztóvédelmi oktatása, tájékoztatása is kerüljön napirendre 2022. február első két hetének valamelyik napján.

Budapest, 2022. január 16.

Üdvözlettel:

Dr. Baranovszky György

ügyvezető elnök

FEOSZ